

การประเมินความเสี่ยง การทุจริต ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ มุ่งมั่นในการขับเคลื่อนองค์กรด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และเป็นธรรม เพื่อให้การบริหารจัดการศึกษาสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) การประเมินความเสี่ยงการทุจริตจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาระบบการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ ฉบับนี้ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดการทุจริต โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ การใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ การจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารงบประมาณ โดยใช้มาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เป็นกรอบแนวทางในการวิเคราะห์ความเสี่ยง เพื่อให้สามารถระบุปัจจัยเสี่ยง จุดอ่อนของกระบวนการปฏิบัติงาน และนำไปสู่การกำหนดมาตรการควบคุมความเสี่ยงเชิงรุกที่เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ หวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้บริหารและบุคลากรทุกระดับในการใช้กำกับดูแล ติดตาม และป้องกันการทุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่สุจริต ส่งผลให้การปฏิบัติราชการมีความโปร่งใส และสร้างความเชื่อมั่นให้กับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒
กรกฎาคม ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ
สารบัญ

ส่วนที่ ๑ บทนำ

๑

๑. หลักการและเหตุผล
๒. วัตถุประสงค์
๓. ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

๗

๑. กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
 - ๑) เกณฑ์โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood)
 - ๒) เกณฑ์ผลกระทบ (Impact)
 - ๓) เกณฑ์การจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Degree of Risk)
๒. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และด้านการใช้จ่ายงบประมาณ
 ๓. มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยง

ส่วนที่ ๓ ภาคผนวก

๑. คณะทำงานวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต
๒. ภาพกิจกรรมประชุม

ส่วนที่ ๑ บทนำ

หลักการและเหตุผล

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ ให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โปร่งใส และเป็นธรรม ตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา และธำรงไว้ซึ่งผลประโยชน์ของทางราชการ ทั้งนี้ การปฏิบัติงานในภารกิจต่างๆ ของหน่วยงานอาจมีความเสี่ยงที่เกิดจากจุดอ่อนของกระบวนการทำงาน การขาดความชัดเจนของกฎระเบียบ หรือการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ซึ่งอาจนำไปสู่ความเสียหายต่อชื่อเสียงและงบประมาณขององค์กรได้

เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สพป.เชียงราย เขต ๒ จึงได้กำหนดให้มีกระบวนการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นระบบ โดยมุ่งเน้นการระบุ วิเคราะห์ และประเมินปัจจัยเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตทุกรูปแบบ เพื่อวางมาตรการป้องกันเชิงรุก (Proactive Prevention) ในการลดโอกาส (Likelihood) และลดระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ต่อกฎหมาย กฎระเบียบ ตลอดจนความเชื่อมั่นของประชาชน การดำเนินการดังกล่าวจึงถือเป็นกลไกสำคัญในการควบคุมภายในและเป็นรากฐานของการพัฒนาองค์กรให้มีความโปร่งใสตามเกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ อย่างยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เป็นกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยง

การวิเคราะห์ความเสี่ยง หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการระบุ วิเคราะห์ และประเมินปัจจัยเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตหรือการปฏิบัติงานที่ส่อไปในทางมิชอบ เพื่อนำไปสู่การกำหนดมาตรการควบคุมและลดโอกาสในการเกิดความเสียหาย ทั้งในด้านทรัพย์สิน งบประมาณ ชื่อเสียงของหน่วยงาน และความเชื่อมั่นของประชาชน ซึ่งรวมถึงการวิเคราะห์ช่องโหว่ของกระบวนการปฏิบัติงาน กฎระเบียบที่ไม่ชัดเจน และการขาดความโปร่งใสในการตัดสินใจ เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล"

ประเภทของความเสี่ยง แบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ดังนี้

๑. **ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk: S)** หมายถึง ความเสี่ยงเกี่ยวกับการบรรลุเป้าหมาย และพันธกิจในภาพรวมที่เกิดจากเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์และเหตุการณ์ภายนอกที่ส่งผลต่อกลยุทธ์ที่กำหนดไว้ และการปฏิบัติตามแผนกลยุทธ์ไม่เหมาะสม รวมถึงความไม่สอดคล้องกันระหว่างนโยบาย เป้าหมายกลยุทธ์ โครงสร้างองค์กร ภาวการณ์แข่งขัน ทรัพยากรและสภาพแวดล้อม อันส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายขององค์กร

๒. **ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน (Operational Risk: O)** เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพประสิทธิผล หรือผลการปฏิบัติงาน โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยงเนื่องจากกระบวนการภายในขององค์กร/กระบวนการเทคโนโลยี หรือนวัตกรรมที่ใช้/บุคลากร/ความเพียงพอของข้อมูล ส่งผลต่อประสิทธิภาพประสิทธิผลในการดำเนินโครงการ

๓. **ความเสี่ยงด้านการเงิน (Financial Risk: F)** เป็นความเสี่ยงเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณและการเงิน เช่น การบริหารการเงินที่ไม่ถูกต้อง ไม่เหมาะสม ทำให้ขาดประสิทธิภาพ และไม่ทันต่อสถานการณ์ หรือเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการเงินขององค์กร เช่น การประมาณการงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่สอดคล้องกับขั้นตอนการดำเนินการ เป็นต้น เนื่องจากขาดการจัดหาข้อมูล การวิเคราะห์ การวางแผน การควบคุม และการจัดทำรายงานเพื่อนำมาใช้ในการบริหารงบประมาณ และการเงินดังกล่าว

๔. **ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย/กฎระเบียบ (Compliance Risk: C)** เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ โดยความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นเป็นความเสี่ยง เนื่องจากความไม่ชัดเจน ความไม่ทันสมัยหรือความไม่ครอบคลุมของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ รวมถึงการทำนิติกรรมสัญญา การร่างสัญญาที่ไม่ครอบคลุมการดำเนินงาน

สาเหตุของการเกิดความเสี่ยง อาจเกิดจากปัจจัยหลัก ๒ ปัจจัย คือ

๑. **ปัจจัยภายใน** เช่น นโยบายของผู้บริหาร ความซื่อสัตย์ จริยธรรม คุณภาพของบุคลากร และการเปลี่ยนแปลงระบบงานความเชื่อถือได้ของระบบสารสนเทศ การเปลี่ยนแปลงผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ บ่อยครั้งการควบคุม กำกับดูแลไม่ทั่วถึงและการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงาน เป็นต้น

๒. **ปัจจัยภายนอก** เช่น กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ การเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หรือสภาพการแข่งขัน สภาวะแวดล้อมทั้งทางเศรษฐกิจและการเมือง เป็นต้น

๑.การวิเคราะห์ความเสี่ยง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ ได้ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตในกระบวนการปฏิบัติงานที่มีความเสี่ยงสูง โดยมุ่งเน้นการตรวจพิจารณาจุดอ่อนและช่องโหว่ที่อาจนำไปสู่การทุจริตหรือการปฏิบัติงานที่ไม่เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับภารกิจหลัก ได้แก่กระบวนการ ดังนี้:

๑. **การใช้งบประมาณและการเงิน** โดยวิเคราะห์ขั้นตอนการเบิกจ่ายงบประมาณให้สอดคล้องกับระเบียบกระทรวงการคลัง ป้องกันการเบิกจ่ายซ้ำซ้อนหรือการใช้จ่ายเงินงบประมาณไม่ตรงตามวัตถุประสงค์โครงการ
๒. **การสอบคัดเลือกและบรรจุแต่งตั้ง** โดยวิเคราะห์ขั้นตอนกระบวนการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอน เพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อนหรือการใช้ดุลยพินิจโดยมิชอบในการคัดเลือกบุคลากร
๓. **การจัดซื้อจัดจ้าง** โดยวิเคราะห์การดำเนินงาน เพื่อป้องกันการกำหนดคุณลักษณะเฉพาะ (Spec) ที่เอื้อประโยชน์ต่อผู้รับจ้างรายใดรายหนึ่ง และเพิ่มความเข้มงวดในขั้นตอนการตรวจรับพัสดุให้เป็นไปตามรูปแบบรายการที่กำหนด
๔. **ด้านการจัดฝึกอบรมและประชุมสัมมนา** โดยวิเคราะห์กระบวนการเบิกจ่ายค่าตอบแทนและค่าใช้จ่ายในการจัดโครงการที่เป็นเท็จ หรือการจัดโครงการที่ไม่มีความคุ้มค่าและไม่เกิดประโยชน์ต่อทางราชการอย่างแท้จริง

๒. การวิเคราะห์ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นหากไม่มีการป้องกันที่เหมาะสม เช่น

๒.๑ สูญเสียงบประมาณ

๒.๒ เปิดช่องทางให้เจ้าหน้าที่ใช้อำนาจหน้าที่ให้ผู้ปฏิบัติงานใช้โอกาสกระทำผิดในทางมิชอบด้วยหน้าที่

๒.๓ เสียชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของหน่วยงาน

๒.๔ เกิดค่านิยมองค์กรที่ไม่ถูกต้อง และเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีสำหรับคนรุ่นหลัง

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างวัฒนธรรมสุจริต และแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการ

๒. เพื่อปรับปรุงกลไกการทำงาน เพื่อยังยั้งการทุจริต และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน

๓. เพื่อตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงาน ไม่ให้เกิด การทุจริตในการปฏิบัติงาน

ศัพท์เฉพาะ คำนิยาม

ศัพท์เฉพาะ	คำนิยาม
ความเสี่ยงการทุจริต (Corruption Risk)	การดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตแลประพฤติมิชอบ
ความเสี่ยง (Risk)	ความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์บางอย่างซึ่งมีผลกระทบทำให้การดำเนินงาน ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือเบี่ยงเบนไปจากที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจส่งผลในทางบวกหรือทางลบก็ได้ ผลกระทบทางลบ เรียกว่า ความเสี่ยง ผลกระทบทางบวก เรียกว่า โอกาส
ความเสี่ยง /ปัญหา	ความเสี่ยง : เหตุการณ์ที่ยังไม่เกิด ต้องหามาตรการควบคุม ปัญหา : เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นแล้ว รู้อยู่แล้ว ต้องแก้ไขปัญหา
ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	เป็นขั้นตอนในการค้นหาว่ามีรูปแบบความเสี่ยงการทุจริตอย่างไรบ้าง
โอกาส (Likelihood)	โอกาสหรือความเป็นไปได้ที่เหตุการณ์จะเกิดขึ้น
ผลกระทบ (Impact)	ระดับความเสียหายหรือผลลัพธ์เชิงลบที่เกิดขึ้นกับหน่วยงาน เมื่อเหตุการณ์ ความเสี่ยง (เช่น การทุจริต หรือการปฏิบัติงานผิดระเบียบ) ได้เกิดขึ้นจริงแล้ว"
ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score)	คะแนนรวมที่แสดงให้เห็นถึงระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริตที่เป็นผลจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จาก ๒ ปัจจัยคือ โอกาสเกิด (Likelihood) และผลกระทบ (Impact)
สินบน	ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่ให้แก่บุคคล เพื่อจูงใจให้ผู้นั้นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่

ส่วนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริตด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) ตามขั้นตอนหลักในการประเมิน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๒. การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
๓. มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

ขั้นตอนที่ ๑ กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

การประเมินความเสี่ยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ ได้ดำเนินการกำหนดเกณฑ์สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน โดยพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือด้านโอกาสที่จะเกิดการทุจริต และด้านผลกระทบ และกำหนดการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย รายละเอียดดังนี้

โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยง ในช่วงเวลาหนึ่ง ในรูปของความถี่หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้นโดยสามารถเป็นผลกระทบด้านกฎหมาย และกฎระเบียบ

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เชิงคุณภาพที่ส่งผลกระทบด้านกฎหมาย กฎระเบียบ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีการลงโทษทางวินัยร้ายแรง หรือถูกดำเนินคดีอาญาอย่างร้ายแรง
๔	สูง	มีการฝ่าฝืนระเบียบการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ส่งผลให้องค์กรถูกตรวจสอบเข้มงวด หรือนำไปสู่การตั้งคณะกรรมการสอบสวนทางวินัย/สอบข้อเท็จจริงอย่างเป็นทางการ
๓	ปานกลาง	มีกระบวนการปฏิบัติงานบกพร่อง ไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด แต่ยังอยู่ในระดับที่แก้ไขได้ด้วยคำสั่งตรวจสอบภายใน
๒	น้อย	ไม่เป็นไปตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนด แต่ยังอยู่ในระดับที่แก้ไขได้
๑	น้อยมาก	เป็นเพียงข้อสังเกตหรือข้อเสนอแนะจากการปฏิบัติงานทั่วไป ที่ยังไม่เข้าข่ายการกระทำผิดกฎระเบียบหรือส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์

ระดับของความเสีย (Degree of Risk)แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงโดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact)ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส × ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสีย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕-๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙-๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔-๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑-๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง(Risk Profile)ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง(Likelihood)และและขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary)

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ} \times \text{ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ} \\ (\text{Likelihood} \times \text{Impact})$$

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลด และประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔-๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk)

ผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact)	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๕
	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๓	๖	๙	๑๒	๑๕
	๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๑	๒	๓	๔	๕
		๑	๒	๓	๔	๕
		โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)				

ขั้นตอนที่ ๒ การประเมินความเสี่ยงการทุจริต

เป็นขั้นตอนการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต และการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยง การทุจริต การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต โดยการอธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาส เกิดความเสี่ยงการทุจริต ว่ามีรูปแบบพฤติกรรมการณ์การทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของกระบวนการ หรือโครงการที่ทำการประเมิน ให้ละเอียดและชัดเจน มากที่สุดว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงาน หรือรับผิดชอบกระบวนการหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงานอาจมีการรับฟัง ความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียภายนอก ด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยง การทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับ หรือบิดเบือนในความบกพร่องของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยง การทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้น การค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่เคยเกิด หรือคาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อน แต่มีความเสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคต ว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการ ตั้งสมมุติฐานหรือ เป็นการพยากรณ์ล่วงหน้า ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูล ไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมี มาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริตนั้น มีอยู่แล้วหรือไม่ โดยการมองความเสี่ยง การทุจริตด้วยข้อมูลที่

เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัด จากการบริหารงานในปัจจุบัน เช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยีไม่มีหรือไม่พอบุคลากรไม่มีความรู้ ความเข้าใจ ไม่มีจิตสำนึก ซึ่งเป็นความเสี่ยง ที่การดำเนินงานอาจ ไม่บรรลุเป้าหมายมาปนกับความเสี่ยง การทุจริต เพราะจะทำให้ละเลยการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ในระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำ ตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนดไว้ในขั้นตอนที่ ๑ โดยตารางการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรง ของความเสี่ยงการทุจริต

ตารางแบบการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ปีงบประมาณประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ จึงประเมินความเสี่ยงการทุจริต ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และด้านการใช้จ่ายงบประมาณ ได้กำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ดังนี้

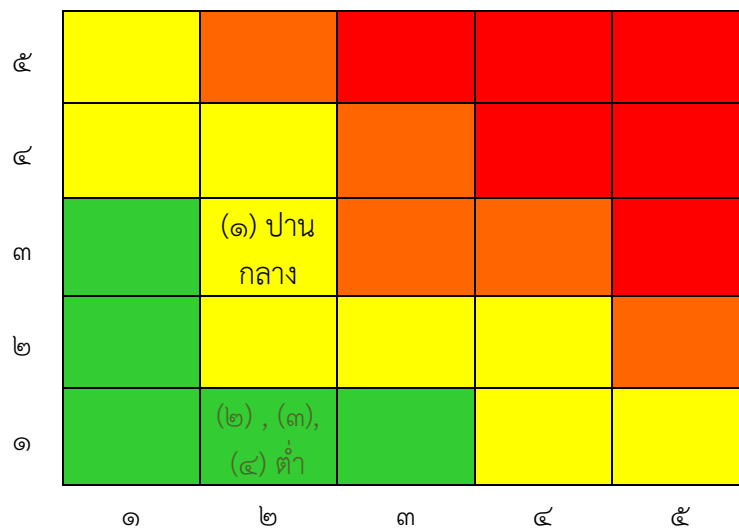
เมื่อพิจารณาโอกาส/ความถี่ที่จะเกิดเหตุการณ์ (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของแต่ละปัจจัยเสี่ยงแล้ว จึงนำผลที่ได้มาพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง และผลกระทบของความเสี่ยงต่อกิจกรรมหรือภารกิจของหน่วยงานว่า ก่อให้เกิดระดับของความเสี่ยงในระดับใดในตารางความเสี่ยงซึ่งจะทำให้ทราบว่ามีความเสี่ยงใดเป็นความเสี่ยงสูงสุดที่จะต้องบริหารจัดการก่อน

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง/ แหล่งความเสี่ยงในการเกิด ทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ ความเสี่ยง	ลำดับ ความเสี่ยง
๑.	ด้านการใช้อำนาจหน้าที่และ ตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่ กระบวนการบริหารงานบุคคล ๑.๑ การสอบสัมภาษณ์ของ ผู้สมัครเข้ารับราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย	๑. การเลือกครูผู้ช่วยที่ไม่ เป็นไปตามเกณฑ์ ๒. กรรมการมีความสัมพันธ์ ส่วนตัว/ครอบครัว อาจจะมี สถานะเป็นพ่อแม่ พี่น้อง ญาติ หรือคู่สมรสของผู้เข้าสอบ ๓. กรรมการมีความสัมพันธ์ ทางวิชาชีพ/สถาบัน โดยเป็น ผู้บังคับบัญชาโดยตรง เป็นครู พี่เลี้ยง หรือเป็นผู้บริหารใน โรงเรียนเดิมที่ผู้สมัครรายนั้น ปฏิบัติหน้าที่อยู่ ๔. กรรมการมีผลประโยชน์ แอบแฝง เช่น มีพฤติการณ์รับ สินบน เรียกรับทรัพย์สิน หรือ การแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ ในทางมิชอบเพื่อให้คะแนน เอื้อประโยชน์	๓	๒	๖	(๑) ปาน กลาง

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง/ แหล่งความเสี่ยงในการเกิด ทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ ความเสี่ยง	ลำดับ ความเสี่ยง
	๑.๒ การประเมินสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา	กรรมการมือคต อาจจะมีส่วนได้ส่วนเสีย หรือระบบพวกพ้อง เช่น กรรมการประเมิน อาจมีความสนิทสนมส่วนตัว กับผู้บริหารโรงเรียนโรงเรียน บางราย หรือมีประเด็นความขัดแย้งในอดีต ทำให้การให้คะแนนขาดความเที่ยงธรรม	๒	๑	๒	(๓) ต่ำ
๒	ด้านการใช้งบประมาณ ได้แก่ กระบวนการ จัดซื้อจัดจ้าง ๒.๑ การกำหนดร่างขอบข่ายงาน (TOR) และราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้าง	๑. อาจมีการกำหนดรายละเอียดข้อมูลเฉพาะ และราคากลาง ที่อาจเอื้อให้กับผู้ค้ารายใดรายหนึ่งหรือเป็นผู้รับจ้างที่คุ้นเคย ๒. มีการประสานกับบริษัท หรือผู้ที่จะมาเป็นผู้สัญญา ตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อกำหนดคุณลักษณะในTOR และราคากลาง ซึ่งไม่มีการกำหนดขึ้นอย่างแท้จริง แต่เป็นการที่ผู้จะเป็นผู้สัญญา นำร่าง TOR มาให้คณะกรรมการเป็นผู้กำหนด การแต่งตั้ง คณะกรรมการจัดทำร่าง TOR และราคากลางเป็นเพียงการดำเนินการตามรูปแบบทางราชการเพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับเอกชน ๓. มีการแทรกแซงการขออนุมัติขอบเขตงาน(TOR) และกำหนดราคากลาง	๑	๒	๒	(๒) ต่ำ

ลำดับ	ประเด็นความเสี่ยง/ แหล่งความเสี่ยงในการเกิด ทุจริต	เหตุการณ์ความเสี่ยง (Risk Factor)	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับ ความ เสี่ยง	ลำดับ ความ เสี่ยง
	๑.๒ การเปิดเผยข้อมูลของผู้เสนอ ราคารายหนึ่งไปยังผู้เสนอราคา รายอื่น	๑. อาจมีการเปิดเผย รายละเอียดข้อมูลเฉพาะและ ราคากลาง ของผู้เสนอราคา ให้กับผู้ค้ารายใดรายหนึ่ง หรือ ผู้ค้าที่คุ้นเคยทำให้เกิดการ ได้เปรียบและเสียเปรียบใน การเสนอราคา ๒. ไม่มีการควบคุมเอกสารและ ข้อมูลของผู้เสนอราคาทำให้ การเข้าถึงง่าย	๑	๒	๒	(๔) ต่ำ

แผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)

จากแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map) ที่ได้จากการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงการทุจริต ตามกระบวนการด้านบริหารงานบุคคล และด้านการใช้งบประมาณ สามารถสรุปการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยงการทุจริต ดังนี้

**ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญ
ของความเสี่ยงการทุจริต**

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวกับการทุจริต	จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง
๑. การสอบสัมภาษณ์ของผู้สมัครเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่ง ครูผู้ช่วย	ลำดับ ๑ (ปานกลาง) = ๖ คะแนน
๒. การกำหนดร่างขอบข่ายงาน (TOR) และราคากลางในการจัดซื้อจัดจ้าง	ลำดับ ๒ (ต่ำ) = ๒ คะแนน
๓. การประเมินสัมฤทธิ์ผลการปฏิบัติงานในหน้าที่ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา	ลำดับ ๓ (ต่ำ) = ๒ คะแนน
๔. การเปิดเผยข้อมูลของผู้เสนอราคารายหนึ่งไปยังผู้เสนอราคารายอื่น	ลำดับ ๔ (ต่ำ) = ๒ คะแนน

จากตารางวิเคราะห์ความเสี่ยง สามารถจำแนกระดับความเสี่ยงออกเป็น ๒ ระดับ คือ ความเสี่ยงปานกลาง และความเสี่ยงต่ำ โดยพิจารณาข้อมูลการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ที่มีคะแนนความเสี่ยงมากที่สุด ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙ ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง	ปัจจัยความเสี่ยง
ปานกลาง (Medium)	๑. กำหนดนโยบายที่ชัดเจนในขั้นตอนการคัดเลือกกรรมการสัมภาษณ์โดยไม่แต่งตั้งกรรมการที่สังกัดในโรงเรียนที่มีผู้มีสิทธิ์สอบปฏิบัติงานอยู่ และไม่สังกัดโรงเรียนที่มีอัตราว่างซึ่งรอการบรรจุในตำแหน่งนั้น ๒. จัดทำ MOU ให้กรรมการทุกคนลงนามในหนังสือรับรองตนเองก่อนปฏิบัติหน้าที่ว่าไม่มีความสัมพันธ์ทางเครือญาติ ไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย และไม่มี ความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับผู้สมัครรายใดในกลุ่มที่ตนสัมภาษณ์ ๓. กำหนดให้มีการปกปิดรายชื่อคณะกรรมการและไม่ประกาศรายชื่อกรรมการประจำห้องสอบล่วงหน้า โดยกำหนดให้กรรมการจับสลากเลือกห้องสอบสัมภาษณ์และกลุ่มวิชาเอกในเช้าวันสอบจริงเพื่อป้องกันการนัดแนะหรือเจาะจงตัวกรรมการ	๑. การเลือกครูผู้ช่วยที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ ๒. กรรมการมีความสัมพันธ์ส่วนตัว/ครอบครัว อาจจะมี สถานะเป็นพ่อแม่ พี่น้อง ญาติ หรือคู่สมรสของผู้เข้าสอบ ๓. กรรมการมีความสัมพันธ์ทางวิชาชีพ/สถาบัน โดยเป็นผู้บังคับบัญชาโดยตรง เป็นครูพี่เลี้ยง หรือเป็นผู้บริหารในโรงเรียนเดิมที่ผู้สมัครรายนั้นปฏิบัติหน้าที่อยู่ ๔. กรรมการมีผลประโยชน์แอบแฝง เช่น มีพฤติการณ์รับสินบน เรียกรับทรัพย์สิน หรือการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ในทางมิชอบเพื่อให้คะแนนเอื้อประโยชน์ -

ขั้นตอนที่ ๓ มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ และด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาสความเสี่ยงการทุจริต โดย ความเสี่ยงการทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยง การทุจริต ส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือก ในลำดับต่อมา มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตอาจมี หลากหลายวิธีการ หน่วยงานควรทำการคัดเลือก วิธีที่ดีที่สุด และประเมินความคุ้มค่าเหมาะสมกับระดับความเสี่ยงการทุจริตที่ได้จากการประเมิน มาประกอบด้วย

การจัดทำแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตของ กระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน (ดูคำอธิบายเพิ่มเติมตามตารางด้านล่าง)

คำอธิบายการประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย การประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน
ดี	การควบคุมมีความเข้มแข็งและดำเนินไปได้อย่างเหมาะสมซึ่งช่วยให้เกิดความมั่นใจได้ในระดับที่สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยังขาดประสิทธิภาพถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ควรมีการปรับปรุงเพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุมไม่ได้มาตรฐานที่ยอมรับได้เนื่องจากมีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผลการควบคุมไม่ทำให้มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

การประเมินมาตรการดำเนินการเพื่อพิจารณา จัดทำหรือปรับปรุงมาตรการควบคุมความเสี่ยง การทุจริตเพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยง ให้ความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้ และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยง การทุจริต ในกิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการยืนยันผลว่ามาตรการ ควบคุมความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด หรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริตใหม่หากพบว่ารูปแบบการทุจริตหรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตามวงจร PDCA

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒ จึงได้ดำเนินการกำหนดและปรับปรุง มาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต ตามผลการวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยกำหนด มาตรการตามตารางดังต่อไปนี้

๔. แผนจัดการความเสี่ยงการทุจริต

เหตุการณ์ความเสี่ยง	ระดับของความเสี่ยง			วิธีการในการบริหารจัดการความเสี่ยง	ระยะเวลาดำเนินการ									ผู้รับผิดชอบ
					ไตรมาส ๒			ไตรมาส ๓			ไตรมาส ๔			
	โอกาส	ผลกระทบ	ระดับความเสี่ยง		ม.ค. ๖๙	ก.พ. ๖๙	มี.ค. ๖๙	เม.ย. ๖๙	พ.ค. ๖๙	มิ.ย. ๖๙	ก.ค. ๖๙	ส.ค. ๖๙	ก.ย. ๖๙	
ด้านการใช้อำนาจและตำแหน่งหน้าที่ ได้แก่ กระบวนการบริหารงานบุคคล ๑. การสอบสัมภาษณ์ของผู้สมัครเข้ารับราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตำแหน่ง ครูผู้ช่วย	๓	๒	๖	๑. จัดทำประกาศหลักเกณฑ์การคัดเลือก เพื่อให้เกิดความโปร่งใส บริสุทธิ์ ยุติธรรม ตรวจสอบได้ ๒. แต่งตั้งคณะกรรมการในทางลับเพื่อเป็นคณะกรรมการสอบสัมภาษณ์ ๓. แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการคัดเลือกให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. และ สพฐ. กำหนด ๔. มีมาตรการตรวจสอบความสัมพันธ์และสับเปลี่ยนกรรมการ โดยดำเนินการตรวจสอบรายชื่อผู้เข้าสอบเทียบกับรายชื่อคณะกรรมการเพื่อป้องกันความสัมพันธ์ทางวิชาชีพ				←					→	กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มกฎหมายและคดี
							←					→		
							←					→		

[illegible]

ภาคผนวก

**คณะกรรมการจัดทำรายงาน
การประเมินความเสี่ยงการทุจริต**

๑. นายอนุกุล ชราศรี	ผอ.สพป.เชียงราย เขต ๒	ประธานคณะกรรมการ
๒. นางสาวพรนภา ประยศ	รอง ผอ.สพป.เชียงราย เขต ๒	รองประธานคณะกรรมการ
๓. นายสรวง กองจักร	รอง ผอ.สพป.เชียงราย เขต ๒	รองประธานคณะกรรมการ
๔. ส.ต.ท.เอกชัย จันทาพูน	รอง ผอ.สพป.เชียงราย เขต ๒	รองประธานคณะกรรมการ
๕. ผู้อำนวยการกลุ่มทุกกลุ่ม/หน่วย		คณะกรรมการ
๖. นางสาวพวงเพ็ชร ใจศรี	นักวิชาการพัสดุชำนาญการพิเศษ	คณะกรรมการ
๗. นางจิรภรณ์ วงศ์บุรินทร์พาน	นักวิชาการพัสดุชำนาญการ	คณะกรรมการ
๘. นายพงศ์พิณิจ ยานะ	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ	คณะกรรมการ
๙. นางสาวสิรินันท์ สันป่าแก้ว	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ	คณะกรรมการ
๑๐. นางสาวพิชญา ใจหล้า	นักวิชาการเนและบัญชีปฏิบัติการ	คณะกรรมการ
๑๑. นางพิมพ์รดา ธิป้อ	ผู้อำนวยการกลุ่มอำนวยการ	คณะกรรมการและเลขานุการ
๑๒. นางเทวีกา ไกรแสง	นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

การประชุมคณะกรรมการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙
ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒
วันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๙ ณ ห้องประชุมสุพรรณิการ์ สพป.เชียงราย เขต ๒

ข่าวประชาสัมพันธ์
ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมภาคภูมิใจ จuntosai แล้วไปด้วยกัน
CR2 TOGETHER

กลุ่มอำนวยการ
ยิ้มแย้ม แจ่มใส บริการด้วยใจ ใส่ใจในบริการ

วันจันทร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๖๙ นายบุญลือ ชราศรี ผอ.สพป.เชียงราย เขต ๒ เป็นประธาน
การประชุมวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริต ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
เขต ๒ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๙ โดย นายสงว กองจักร, นางสาวพรนดา ประยศ
รอง ผอ.สพป.เชียงราย เขต ๒ พร้อมด้วยผู้อำนวยการกลุ่ม และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
เข้าร่วมการประชุม ณ ห้องประชุมสุพรรณิการ์ สพป.เชียงราย เขต ๒

กลุ่มอำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต ๒
๐๕๓-๗๓๙-๑๙๙ ต่อ ๑๐,๓๑,๔๔

